

ipso jure latam, quæ statim operatur ac conditio impletur; tunc autem impletur, quando a contumacia receditur, quia illa sola erat conditio requisita. Sed contra hoc est, quia licet fortasse non repugnat absolutionem a censura hoc modo tribui, tamen quod ita semper feratur, quoties pro contumacia fertur, gratis et sine fundamento dicitur. Et si considerentur ea, quæ supra de censuris in communi diximus, disput. 8, sect. 4 et 4, multa occurrunt, propter quæ hoc non videatur verisimile.

7. *Solvuntur fundamenta prioris sententiæ.* — Præterea illa principia, in quibus fundatur contraria sententia, male ad propositum applicantur, scilicet, quod cessante causa, cessat effectus, et quod pœna pro contumacia lata non plus durare potest quam contumacia; quæ quidem si valida essent, idem de excommunicatione concluderent; et ideo facilem habent responsionem, quia contumacia est causa seu dispositio necessaria ut feratur censura, non vero ut conservetur; neque enim necessarium est, ut culpa æque diuturna sit, ac pœna, quæ pro illa imponitur. Atque eadem ratione verum non est suspensionem pro contumacia latam esse conditionatam quoad durationem suam, aut virtute includere absolutionem conditionatam ipso facto obtinendam statim ac fuerit contumacia ablata. Nam interrogo, unde habeatur, aut colligatur hæc conditio hoc sensu intellecta; aut enim ex eo, quod suspensio pro contumacia fertur; et hoc non, alias idem dicendum esset de omni propria censura: aut ex aliqua conditione particulari suspensionis, vel ex alio capite; et hoc etiam dici, vel probabili ratione explicari non potest. Præterea quod supra de censura in communi dicebam, in suspensione verum habet, quod, licet pro contumacia feratur, ad bonum commune spectare potest, ut non statim ablata contumacia ipso facto auferatur, tum ut juridice constet Ecclesiæ de satisfactione, quod attigit Innocent. supra dicens, quando dicitur, *quousque satisfaciatur, possunt esse multæ dubitationes, quia unus diceret plene satisfacisse, alter negaret*; tum etiam, ut, si necesse sit, condignam pœnitentiam suæ contumaciæ simul cum absolutione quis accipiat; ergo, quamvis aliquis pro contumacia suspendatur, talis lex vel sententia non facit illum sensum conditionatum, ut, si a contumacia recesserit, absolutus maneat ipso facto, sed ut absolutus sit.

8. *Probatur assertio per analogiam ad excommunicationem.* — *Evasio.* — Et confirmatur; nam similis sententia pro eadem causa, vel cum simili conditione in censura excommunicationis prædictam reddit sensum; cur ergo non idem dicitur de censura suspensionis? Antecedens constat ex cap. Qua fronte, de Appellat., et cap. Ex parte, 4, de Verb. significat., et aliis. Consequentia probatur, tum quia hæc censuræ sæpe æquiparantur in jure, ut in cap. 4 et in cap. Is cui, et in cap. Statutum, de Sent. excomm., in 6. Et specialiter in hoc puncto, de quo agimus, videntur æquiparari in cap. Super eo, et facit etiam cap. Venerabili, de Sent. excomm. Tum etiam, quia nullo jure cautum est, ut sententia suspensionis lata pro contumacia illum conditionatum reddat sensum potius quam excommunicatio eodem modo lata. Proprietas item verborum non magis reddit hunc sensum in una, quam in alia. Denique, quia nulla ratio assignari potest, ob quam excommunicatio pro contumacia non tollatur ipso facto ablata contumacia; tollatur autem suspensio, etiam pro contumacia lata. Respondent aliqui, esse disparem rationem, quia excommunicatio ejicit hominem ab Ecclesia, et præscindit membrum a corpore; et ideo, ut iterum ei uniatur, et in Ecclesiam recipiatur, necessaria est aliqua operatio ministrorum Ecclesiæ; sicut enim a principio nemo recipitur in Ecclesia nisi per ministerium, seu actionem aliquam ipsius Ecclesiæ, ita etiam postquam semel aliquis ejectus est ab Ecclesia, in ea non recipitur nisi per ministerium ejusdem Ecclesiæ. Quæ ratio in suspensione locum non habet, cum per eam non ejiciatur quis ab Ecclesia. Hæc vero responsio, licet apparenter excogitata sit pro materiæ capacitate, tamen ad constituendam tantam diversitatem sine ullo jure non videtur sufficiens, quia excommunicatus non illa ratione dicitur extra Ecclesiam ejici, nisi quia privatur omni communicatione membrorum, et honorum Ecclesiæ; privatur autem per quamdam prohibitionem, qua cessante, statim excommunicatus ad Ecclesiam restituitur; ergo propter illum finem non erat necessaria actio ministri Ecclesiæ absolutis. Eo vel maxime, quod sufficere posset, receptionem seu reunionem ad Ecclesiam esse proportionatam ejectioni, seu præcisioni; sed hæc ejectio sæpe est per sententiam generalem, et conditionatam, *Si hoc feceris, etc.*; ergo similis restitutio ad Ecclesiam sufficere

posset per sententiam absolutionis generalem vel conditionatam inclusam in ipsa censura pro contumacia lata, et in illo sensu explicata, *Si satisfeceris, vel, si a contumacia recesseris, absolutus maneat.*

9. *Idem suadetur argumento ab excommunicatione minori sumpto.* — Præterea excommunicatio minor, prout nunc est in usu Ecclesiæ, non aufertur nisi per absolutionem, quamvis non ejiciat hominem ab Ecclesia, et idem infra ostendemus de interdicto personali lato ob contumaciam ejus, qui interdictus est, et colligi potest ex dict. cap. Qua fronte; ergo signum est necessitatem absolutionis non oriri ex illo capite, sed ex generali ratione censuræ, quæ secum affert illud gravamen, ut non nisi per absolutionem ab homine tollatur. Quin potius, si aliqua censura tollenda esset ipso jure ablata contumacia, deberet certe esse excommunicatio major; nam quia illa magis videtur pendere a contumacia, quam reliquæ, et majus nocuum animæ affert, faciliorem viam et modum absolutionis videbatur postulare; ergo, si de excommunicatione id statutum non est, nec de suspensione est dicendum.

10. *Nullo jure statui suspensionem hanc ipso jure tolli.* — Superest tamen ut probeamus, nullo jure statutum esse, suspensionem ob contumaciam prædicto modo tolli ipso jure. Hoc autem non aliter probamus, quam ostendendo, ex juribus, quæ ad hoc citantur, id non colligi; nam si præter illa essent alia, citarentur ab auctoribus contrariæ sententiæ. Primum ergo allegabatur cap. Ex litteris, de Constit., de quo in primis non constat sermonem in eo esse de suspensione; nam textus absolute loquitur de privatione communionis. Deinde ibi generatim dicitur, privatum communionem ob contumaciam, si satisfactionem congruam exhibeat, recipiendum esse; non tamen ibi dicitur esse jam receptum, vel esse recipiendum absque absolutione prævia; et applicata illa regula ad propriam excommunicationem intelligenda est de media absolutione; ergo eodem modo erit intelligenda decisio illius textus, quamvis demus, pœnam illam fuisse suspensionem. Quod optime confirmatur ex dict. cap. Super eo, de Sent. excomm., ubi simul et expresse de excommunicatione, et suspensione pro contumacia latis, eodem verbo dicitur, sic ligatum, *si promittat parere, posse recipi*, scilicet, per absolutionem; nam de excommunicatione necessario ita exponendum est; ergo de sus-

pensione, cum sub eodem verbo et tenore utraque censura comprehendatur. Aliud caput erat, 2, quæst. 5, cap. Presbyter si a plebe. Verumtamen in illo textu non est sermo de suspensione ob contumaciam, sed ob infamiam de quodam delicto, et ideo satisfactio, quæ ibi postulatur, non est quod recedatur a contumacia, sed legitima purgatio, et juramentum cum certa solemnitate, quod tale crimen commissum non fuerit. Et ideo mirum non est, quod talis suspensio ipso jure cesset, exhibita illa satisfactione, quia solum erat imposita propter infamiam, et propter scandalum populi tollendum. Deinde dico ibi non excludi beneficium absolutionis; illa enim suspensio ab homine imponenda est, ut ex textu et Glossa constat; ergo per sententiam absolendus est. Unde Innoc. supra, textum illum pro hac secunda sententia allegat.

11. *Auctoritati negativæ juris ad idem probandum satisfit.* — Addunt præterea auctoritatem juris negativam, cum argumento ab speciali; nam de excommunicatione majori specialiter cautum est, illam non tolli per solam resipiscentiam absque absolutione, in cap. A nobis, 2, et cap. Quod in dubiis, et cap. Cum desideres, de Sent. excomm.; de suspensione autem hoc non invenimus statutum; ergo signum est illud esse speciale in excommunicatione, et ideo non esse extendendum. Maxime cum pœnæ non sint ampliandæ. Et magis videtur urgere cap. Qua fronte, in quo de excommunicatione et interdicto statuitur absolutionem de illis esse præstandam sub juratoria cautione, non obstante partis contradictione, vel appellatione; de suspensione autem nulla mentio fit. Verumtamen hæc etiam probatio efficax non est, tum quia non omnia, quæ expressius declarantur in jure de una censura, quam de aliis, sunt illi ita specialia, ut aliis non conveniant, ut per se notum videtur ex supra tractatis de censuris in communi, et ex titulo ipso de Sent. excomm.; hæc enim est frequentior, et magis usitata, et maxima censura; et ideo fit sæpius de illa sermo in jure, et in ea proprietates censuræ expressius declarantur; non tamen propterea existimandæ sunt speciales illius, nisi aliunde ex propria ejus ratione constet, quod dici non potest de hac, quam nunc inquirimus. Tum etiam, quia de suspensione non omnino hoc tacetur, sed aliquando conjungitur suspensio excommunicationi quoad effectum absolutionis, ut in

dict. cap. Super eo. Per quod etiam respondetur ad cap. Qua fronte; ibi enim de suspensione non fit sermo, quia fortasse in ordine ad illum effectum obtinendi absolutionem contradicente vel appellante alio, non est eadem ratio de suspensione, quæ est de excommunicatione vel interdicto, quia illius absolutio non est ita necessaria ad bonam animæ; tamen non propterea excluditur, quin absolutio a suspensione absolute loquendo necessaria sit. Unde Covarr., in cap. Alma, part. 4, § 11, num. 5, post longam disputationem concludit cum multis Canonistis, quoad hoc non esse discrimen inter excommunicationem, et suspensionem, licet de utraque oppositum sentiat in eo casu, de quo ibi disputat, scilicet, quando fertur excommunicatio sub ea conditione, *Donec satisfeceris*. Cum autem nos supra de excommunicatione oppositum ostenderit, idem nunc de suspensione dicere cogimur.

12. *Ratione eadem conclusio suadetur. — Evasio eluditur. — Solutio alia rejicitur.* — Quod tandem confirmatur, quia alias nunquam esset necessaria absolutio a suspensione pro contumacia lata, saltem loquendo de justa absolutione, ac per se. Consequens est falsum: ergo. Sequela patet, nam vel suspensus recessit a contumacia, vel non; si recessit, jam non indiget absolutione; si non recessit, absolvendus non est, regulariter ac per se loquendo. Et ideo nihil refert, quod aliqui respondent, absolutionem posse dari, etiamsi non recedatur a contumacia, et pro eo statu esse posse necessariam; nam tunc vel non justè datur, vel certe non est danda nisi in aliquo raro et extraordinario casu, cum tamen hæc absolutio justè et frequenter necessaria existimetur. Et præterea, licet in eo casu possit dari ab eo, qui suspensionem tulit ipso jure, vel a superiore, non tamen ab inferiore, ut supra ostendi; at vero Doctores communiter affirmant, posse tolli per absolutionem ab ordinario Episcopo, si sit a jure, et non sit reservata; ergo intelligunt posse post ablatam contumaciam; non ergo est tunc ipso jure ablata. Rursus respondent, absolutionem simpliciter a suspensione non esse necessariam, tamen absolutionem ad cautelam sæpe esse necessariam, et hanc etiam justè posse concedi ab ordinario Praelato; sumuntque argumentum ex cap. Venerabili, de Sent. excomm., in quo de hac absolutione ad cautelam sermo est. Sed hoc non satisfacit, primo quia absolutio etiam ad cautelam

non datur, nisi postquam constat, aliquem recessisse a contumacia, si illam habuit, vel saltem nunc illam non habere; non enim dicitur absolutio ad cautelam, propterea quod non æque postulet carentiam contumaciæ, ac absolutio simpliciter, sed propterea quod de censura prius contracta dubitatur, et ad majorem securitatem datur absolutio; ergo absolutio ad cautelam supponit necessitatem absolutionis simpliciter, etiam ablata contumacia; nam sicut se habet absolutio ad cautelam in casu dubio, ita absolutio simpliciter in casu certo. Deinde hoc maxime urget in foro interiori; nam, licet in exteriori possit interdum dubitari, an suspensio cessaverit, necne, tamen in interiori hoc dubium locum non habet, si revera suspensio cessat ablata contumacia; nam in eo foro satis constat, an contumacia ablata sit, necne. At vero nihil magis est in usu, quam absolutio a suspensione in foro pœnitentiæ sub illa conditione, *Si indiges*, quæ est absolutio ad cautelam; ergo signum est suspensionem hanc non tolli per solam resipiscentiam, vel satisfactionem exhibitam.

13. *Declaratur assertio.* — Tandem declaratur, quia hæc suspensio ob contumaciam interdum fertur cum reservatione; ergo supponitur esse necessariam absolutionem ejus; quia non reservatur, nisi absolutio; ergo, si hæc non esset necessaria, nihil esset, quod reservari posset; nam, ablata contumacia, et facta condigna satisfactione, tolleretur censura ipso jure. Dicitur fortasse, quando additur reservatio, tunc specialiter explicari talem suspensionem non fieri sub ea conditione, et modo, ut per solam satisfactionem auferri possit. Vel certe dicitur eam suspensionem tunc non ferri solum pro contumacia, sed etiam in pœnam delicti commisi, et ea intentione, ut propter gravitatem delicti duret talis pœna, donec per absolutionem auferatur. Sed, quanquam hæc vera sint, tamen hic optime declaratur, hanc esse quasi naturam, et conditionem hujus censuræ, quoties pro contumacia fertur, quia reservatio adjuncta non mutat naturam vel modum ejus, sed solum limitat absolvendi potestatem.

14. *An suspensio lata sub conditione, donec restituas, etc., impleta conditione ipso jure auferatur.* — *Discrimen inter suspensionem ob delictum commissum, et ob contumaciam.* — Hæc igitur omnia videntur quidem satis persuadere, suspensionem hanc latam pro contumacia, quando absolute fertur, non au-

ferri ipso jure ablata contumacia, donec per absolutionem hominis tollatur. Quando vero additur illa conditio, *Donec resipiscat, satisfaciat, restituat*, vel aliquid simile, tunc res est magis dubia propter quamdam rationem superius allatam, quod talis conditio videtur præscribere terminum, pro quo duratura est suspensio. Nihilominus tamen, consequenter loquendo, videtur idem sentiendum, etiamsi suspensio sub prædicta forma feratur, quia illa eadem conditio virtute includitur in quacumque suspensione, vel censura lata ob contumaciam; et ideo sensus illius non tam est affirmativus, quam negativus, scilicet ut absolvi non possit vel debeat sic suspensus, priusquam satisfaciat; vel, si affirmative explicetur, non est sensus, quod statim sit absolutus, sed quod absolvendus sit. Unde illa conditio non limitat proprie terminum durationis suspensionis, sed terminum, pro quo non est absolutio concedenda. Et in hoc differt plurimum inter suspensionem, quæ est pure pœna ob delictum commissum, vel quæ est censura ob contumaciam; nam illa, quando præfigit terminum, non imponitur nisi pro illo tempore, pro quo censetur sufficiens, et condigna pœna; et ideo terminatur duratio ejus per se, et ipso jure, absque alia absolutione. At vero suspensio, quæ pro contumacia fertur, cum sit propria censura, simpliciter imponitur, ut duret, donec absolutione tollatur; hæc enim est pœna, quæ juxta morem Ecclesiæ proportionata et condigna pro contumacia reputata est; quanquam, quia pœna medicinalis est, auferri debeat per absolutionem, statim ac contumacia receditur juxta canonum institutionem supra declaratam.

15. *A quo possit dari absolutio a suspensione ob contumaciam lata.* — Supposita ergo necessitate absolutionis, superest dubium, a quo possit dari. In quo breviter dicendum est, in suspensione ab homine, jure ordinario absolutionem ab eo tantum dari posse, qui illam tulit, vel a superiore. In suspensione autem a jure, si reservata sit, ab auctore juris, vel a superiore, si autem non sit reservata, ab ordinario etiam tolli poterit, juxta communem sententiam tractatam in priori puncto. Quæ licet ex jure videtur non probetur, habet nihilominus in eo fundamentum, et usu recepta est, et ideo practice est certa, quia sola consuetudo dat interdum jurisdictionem. Et ita hæc omnia certa sunt, et juxta dicta de censuris in communi intelligenda, et

ad potestatem ordinariam, vel delegatam juxta ibi dicta applicanda.

SECTIO III.

Utrum præscripta sit aliqua certa forma absolvendi a suspensione.

1. *Conclusio prima.* — *In forma absolutionis a suspensione non oportet exprimere causam ejus.* — *Neque speciem suspensionis.* — Hæc res tractata est sufficienter de censuris in communi, et fere nihil hoc loco addendum occurrit. Dicendum est enim nullam certam formam verborum hic esse præscriptam, aliquam tamen necessariam esse, quæ sufficienter declaret effectum. Unde usitata forma esse solet: *Ego te absolvo a vinculo suspensionis, in quam incurristi; et restituo te ad executionem tui muneris*, vel, *Ordinis*, vel, *ad tuum beneficium*. Ita sumitur ex Sylvest., Tabien., Angelo, verb. *Absolutio*; et Anton., in tract. de Suspens.; Navar., c. 27, num. 101, et aliis; et patet, quia illa verba sunt satis apta ad significandam absolutionem ab hac censura, et communi usu consentanea. Neque alia sunt necessaria. Nam in primis non oportet exprimere causam, propter quam suspensio incurta est; nam ad indicandum effectum absolutionis, qui est tollere suspensionem, non oportet exprimere causam suspensionis; nam hoc extrinsecum est. Unde in absolutione generali, quam solemus ad cautelam dare ab omni vinculo suspensionis, nullam explicamus causam. Quando autem absolutio est alicujus suspensionis particularis, ut ad illam determinate dirigatur absolutio, sufficit intentio absolventis, quamvis in verbis non fiat determinatio per explicationem causæ. Atque eadem ratione non est necessarium exprimere speciem suspensionis, quia, si absolutio est generalis, sub genere comprehenduntur species omnes, si verba, aut saltem intentio universalis sint, ut cum dicimus, *Absolvo te a peccatis tuis*, omnia peccata in specie intelligimus; idem ergo erit, si dicatur, *Absolvo te a suspensione, quam incurristi*; nam hæc verba, etiamsi videantur indefinita, in hujusmodi locutionibus æquivalent universalibus, ut sæpe in superioribus dictum est; unde si ex generali intentione procedant, erunt sufficientia; majoris tamen claritatis gratia, si a pluribus suspensionibus datur absolutio, congruum est addere signum distributivum, *A vinculo suspensionis*.

2. *Verba usitate formæ, restituo te, etc.,*

non sunt de necessitate absolutionis. — Imo nec de præcepto. — Utile item est addere illam particulam, *quam incurristi*; nam illa sufficienter determinat genericam vocem. Quanquam neque illam addere existimo necessarium, quia in ipsa absolutione satis includitur, quod is, qui a suspensione absolvitur, illam incurrit; et ideo, quando res est dubia, additur illa conditio, *Si quam incurristi*. Tandem neque illa verba, *Restituo te*, etc., licet claritati inserviant, existimo esse necessaria, quia sine illis significatur sufficienter effectus hujus formæ, et quia is, qui absolvit, non aliter restituit quam tollendo vinculum; illo enim ablato, ex vi officii, seu beneficii, quod antea habebat is, qui absolvitur, manet habilis ad eorum usum; ergo per hanc absolutionem nulla alia restitutio fit per se, ut ita dicam, sed tantum per accidens, scilicet removendo prohibens, quæ remotio satis per verbum absolutionis significatur. Propter quam rationem illa verba, *et restituo te*, etc., videri possunt superflua, quia indicare videntur aliquem alium modum positivæ restitutionis, præter ablationem impedimenti; non tamen reprehendo usum illorum propter Doctorum auctoritatem, et majorem explicationem legitimo sensu illius verbi, *restituo*, qui est per absolutionem suspensum restitui ad pristinum statum, in quo ante suspensionem erat. Adde vero, prædicta verba non solum non esse de necessitate formæ, verum etiam nec de necessitate præcepti; et consuetudo non est tanta, nec tam certa, quæ judicari possit sufficiens, ut induxerit præceptum. Verba ergo substantialia sunt: *Ego te absolvo a suspensione*, vel alia similia, seu æquivalentia. Quod tamen intelligendum est juxta superius dicta de censuris in communi, ubi tractavimus, an debeant esse vocalia, vel sufficiant scripta, et quid de aliis signis dicendum sit.

De solemnitate in forma absolutionis a suspensione.

3. *Secunda conclusio.* — Secundo dicendum est, nullam certam solemnitatem esse ab Ecclesia institutam, quæ ex præcepto servanda sit in hac absolutione ferenda. Probatur, quia nullo jure extat dicta solemnitas, neque etiam in communi usu habetur. Solum ait Navarrus citato loco, in hujusmodi absolutione exigendum esse jusjurandum ab eo, qui absolvitur, scilicet de satisfaciendo, aut

de obediendo, citatque c. Super eo, et c. Venerabili, de Sent. excom. Tamen in priori non est sermo de sola suspensione, sed conjuncta cum excommunicatione; et ideo mirum non est, quod, per se loquendo, esset necessarium juramentum, quanquam in eo casu dispensaverit Pontifex, ut *promissio manualis* sine juramento admitteretur. In posteriori autem loco est sermo de absolutione ad cautelam, et quæ in alterius præjudicium cedere poterat; et in omni casu simili verum existimo exigendum esse juramentum, vel aliam sufficientem cautionem, maxime quando res est gravioris momenti; extra hujusmodi autem casum non erit tale juramentum necessarium.

4. *Signa ad cognoscendum quando absolutio detur ab una suspensione vel ab omnibus.* — Hic vero occurrebant quæstiones illæ, an ad hanc absolutionem necessaria sit præsentia localis, vel ferri possit in absentem, et ignorantem, et non voluntarium, vel invitum; verum hæc omnia, et similia eodem modo expedienda sunt, quo in censura in communi. Unde hic etiam oportet advertere, quod ibi tractavimus, fieri posse, ut aliquis sit suspensus pluribus suspensionibus, vel diversarum rationum, vel tantum numero diversis, ut per se notum est; ideoque posse etiam contingere, ut ab una absolvatur, et non ab alia, quia non habent inter se necessariam connexionem, ut ex dictis ibi patet, quia nulla est hic specialis ratio. Et ideo diligenter inspiciendum est, an absolutio limitetur ad unam suspensionem, vel extendatur ad omnes; limitabitur autem ad unam, primo quando in forma absolutionis explicatur causa suspensionis; nam tunc solum tollitur illa, quæ propter talem causam contracta est, et alia, quæ orta fuerit ex diversa causa, manebit. Secundo, si una sit lata ab uno iudice, et alia ab alio, si unus absolvat, tollit suspensionem, quam ipse intulit, non aliam, nisi absolvat simpliciter ex facultate alterius; idemque proportionaliter est, si una sit a jure, alia ab homine. Item si una sit propter delictum, et alia propter defectum, priori ablata non tollitur posterior; nam potestatem longe diversam requirit; ut si quis ante legitimam ætatem sine dispensatione ordinatus sit, licet absolvatur a suspensione, quam propter illud delictum incurrit, non tamen manet statim habilis ad ministrandum in Ordine suscepto, donec vel ætatem impleat, vel in illo etiam defectu specialiter dispensetur; nam illa po-

tius est irregularitas quædam, de quo alias. At vero, quando potestas absolventis ad omnes suspensiones extenditur, et ab illo petitur absolutio, vel generatim ab omni suspensione, vel speciatim explicando modos et causas illarum suspensionum, tunc unica, et simpliciter absolutione omnes tolluntur, sive expresse addatur distributio, sive indefinite concedatur absolutio a suspensione, dummodo simpliciter et absque ulla limitatione detur, quia, cum illa absolutio sit indifferens, nihil operaretur, nisi omnes tolleret, quia non est major ratio de una, quam de alia; nisi fortasse per intentionem operantis limitaretur, quod sine dubio fieri posset; tamen, quando non constat alias de tali intentione, præsumendum est esse consentaneam verbis, et consequenter esse generalem et absolutam, sicut verba ipsa sunt, juxta communem eorum usum, ut diximus.

DISPUTATIO XXX.

DE DIFFERENTIA SUSPENSIONIS A DEPOSITIONE, ET DEGRADATIONE.

Depositionis nomen æquivocum. — Quamvis depositio et degradatio proprie censuræ non sint, ut in principio hujus materiæ diximus, tamen quia solemnnes Ecclesiasticæ pœnæ sunt, et cum censuris, præsertim cum suspensione, maximam affinitatem habent, ad hujus materiæ complementum necessarium est aliquam earum mentionem facere. Atque ad id præstandum hic locus accommodatissimus visus est, ut suspensionis natura, quam hactenus absolute consideravimus, nunc per comparisonem ad has pœnas exactius intelligatur. Est autem circa nomen *depositionis* advertendum, æquivocum esse, sicut et verbum *deponere*, a quo deducitur. *Deponere* enim aliquando idem significat, quod rem alicui custodiendam tradere, et res sic tradendi dicitur *depositio*; quomodo frequenter accipitur in utroque jure sub titulis de Deposito. Et inde fortasse derivatum fuit in jure ad significandam testium depositionem, seu testificationem; nam qui testimonium suum profert, quodammodo veritatem sibi cognitam fidei iudicis committit. Atque sic accipitur nomen *depositio* in L. 3, C. Si minor se majorem dixerit. Alio vero modo verbum *deponere* significat idem quod auferre, aut derelinquere aliquid, quomodo inter alia di-

citur quispiam deponere officium, vel imperium. Et hinc etiam nomen depositionis significat illam actionem per quam aliquis, vel deponit, vel deponitur ab officio, vel a qualibet dignitate. Et quidem, si depositio fiat ab ipsomet, qui deponitur, omnino sponte et voluntarie, non habet rationem pœnæ; si vero quis invitus ab alio deponatur, tunc depositio pœnalis est; et si versetur circa munus, vel dignitatem Ecclesiasticam, erit specialis pœna Ecclesiastica, ad quam significandam in jure canonico accommodata est hæc vox; et in hac significatione nunc de illa generatim tractamus. Nam etiam in hac acceptatione plures habet significationes, et æquivoca esse videtur, ut ex dicendis constabit. Duplex autem significatio hic necessario præmittenda est, quia interdum videtur accipi genericæ, ut comprehendit degradationem; nam illa etiam depositio quædam est; interdum vero magis specificæ, ut significat pœnam quamdam a degradatione, et a suspensione distinctam, quæ depositio verbalis appellatur; nam degradatio, depositio realis esse censetur. Prius igitur de depositione verbali, quæ frequentius depositio vocatur; postea de reali, seu degradatione dicemus.

SECTIO I.

Quomodo suspensio a depositione differat.

1. *In quibus conveniat suspensio cum depositione.* — *Prima convenientia.* — Ut rationem dubitandi, atque dicendi, seu explicandi differentiam hanc melius aperiamus, oportet incipere ab his, in quibus depositio, et suspensio conveniunt; sunt enim tam multa, ut non videantur distingui, nisi tanquam species, et genus; nam depositio hæc suspensio quædam esse videtur. Conveniunt enim primo, quod utraque est Ecclesiastica pœna, ut per se notum est. Unde utrique etiam communia sunt illa omnia, quæ sunt de ratione pœnæ, nimirum, quod propter culpam proportionatam inferatur, et quod solus ille imponere eam possit, qui jurisdictionem habet in eum, cui imponitur, et similia. Et quamvis depositio talis sit pœna, quæ non habet rationem censuræ, tamen per hoc solum non videtur sufficienter distingui a suspensione generatim sumpta, sed ab aliqua tantum, quia etiam datur aliqua suspensio, quæ non habet propriam et exactam rationem censuræ, ut in superioribus visum est.